

Das Latweefchu draugs.

1845. 31. Mai.

22te lappa.

J a u n a s i n n a.

Is deenas-widdus Afrikas. Muns atkal mahzitajs Radlof (Luhko Latw. dr. 1845 10tā l.) no Zoara zeema jaunās sinnas subtijis, kas skaidri apleezina, ar kahdu preeku tee lautini, kas lihds schim elkeem un bildehm kalpojusch, peegreeschahs pee tahs skaidras kristigas tiz-zibas. Klausait, winsch stahsta tā: „Ne senn tas Kungs ar saweem wahrdeem arri zitteem pasaulēs jaunekteem to zeetu firdi irr atmihtstinajis, kas lihds tam gan brihscham arri jau bija nahkusch basnizā, bet, ne mas freetni ne usklausoht, man un tohs zittus klausitajus gauschi bija kaitinajusch. Nedseet, tā tas Kungs no jauna irr apleezinajis, ka winna wahrdeem arri muhsu laifds spehka ne truhst, un ka tohs ne leef tufschus atpalkal greestees. Nē! winsch wehl ar-ween' darra wairak, ne kà mehs luhdsam un saprohtam. — Deewa sivehti wahrdi tad nu arri parahdijahs spehziigi pee ta leelaka pulka skohlas behrnu, jo kad tee 11 behrni, pahr kurreem mehs jau zittkahrt effam stahstijusch, palikke tik usmannigi un paklausigi, tad tas bija kà labs raugs eeksch wisseem muhsu skohlas milteem, tā ka taggad pa wissam jaunš garš mannā skohlā at-rohdahs: behrni labbā prahstā atmahk un fewischki ar leclu preeku klausa tohs bihbeles stahstus. Bet kas gan arri ar ween behdiga leeta buhs, irr schi, ka dandj behrni, deht leelas nabbadsibas, woi wezzakeem pee darbeem jau palihds, woi pee saimneekem par to maisēs-teesu usnemmahs deenestu; tadeht winni arri skohlā mas ko warr mahzitees. Jo behdigaka tad ta leeta preeksch man irr, kad, ta leela pulka mannu darbu deht, es brihscham ne spehju skohlu tur-reht; un tadeht arri kohti preezajohs, jau dohmajohht us to, ka weens no teem puisehem ko driht subtisim augstakā skohlā Bahzsemnē, lai wehl wairak mahzahs un sataisahs par skohlmeisteri, muns us preekschu tē par palihgu buhschoht. Lihds schim mehs deesgan labba no winna warrejam zerreht, ne ween wehrā liddami winna labbu prahtu, bet arri wiuna zittas Deewa dahwanas, kadeht mehs arri wis-sus, kas tik scho muhsu grahmatu lassihš un kam tahs weenteesigas sinnas pahr muhsu darbeem patihk, luhdsam, lai winni sawās luhgschanās mihligi to Kungu peesanz, ka tas scho jaunekli sawā laifā liktu palikt tē muhsu draudsei par labbu skohl-meisteri. Tad mehs zerrejam, ja Deews muns tik ilgi wehl dsihwibu ustur-

rehs, wairak waltas dabbuht, tahs mihtas dwehseles apfohpt; jo tē arween roh-dahs flimneeki, kas ja-apmekle, maldidami, kas ja-pawadda, bailigi, kas ja-ee-drohschina. — Bet kad mums tē nu arri ja-stahsta pahr to, kà scheem lauti-neem eeksch laizigahm lectahm flahjahs, tad gan ja-sakka, ka winneem tē pa scho seemu un wisswairak taggad, lohiti gruhti eet; jo kad arri kahdi semmes augli pa waffaras laifu, fur ne ween tas leels siltums uhdeni warren' pamasinaja, bet arri dauds semneeki tuhroumā to winneem tā patt waijadfigu uhdeni nodam-beja, — ne sawihte, to tee neganti siffeni irr apehdusch, prohti: puppas, sirnus, lehzes, u. t. j. pr. tā, ka wiini no tahdeem augleem ne ko ne dabbujuschi. Tadeht leels pulks lauschu daudsfreis zeesch baddu, un sewischki gruhti irr wez-zeem un flimneem, kas sew ne ko ne warr nopelniht. Schee nu drihs arween pee man atnah; bet weenam pascham zilwekam irr gruhti, tif daudseem palih-dseht. Tok tas Rungs wehl gan schehligi muhsu maises-teesu irr apfwehtijis, ka mums truhkums naw bijis, un mums arri wehl arween kahdi kummosi bi-juschki pahri. Sawadu schehlastibu muhsu flimneekem arri weens apteekera-kungs, Juriz wahrda un kas Kapstattē dshwo, irr parahdijis, kas arri scho gaddu muhsu nabbageem labbu teesu sahdu dewe brihwu, un tā daudseem pa-fneedsis atweeglinaschanu un atspirgshanu. Arri dauds kalli irr zaur zitteem schehlsirdigeem zilwekem no tahs paschas pilssehtas apgehrbti, kas wezzas drehbes sa-mette un mums peesubtija, lai tahs isballitu. Kaut jel arri zittas semmes da-scha dwehsele atrastohs, kas pahr teem nabbageem Zoara zeemā apschehlotohs, un teem, kad warretu, kahdas drehbes peesubtitu! — Brihnumis irr, ka tas Rungs lihds schim muhs tif schehligi no tahs gruhstas nepasistamas sehrgas irr pasargajis, kas taggad mums wissapfahrt plohsahs un ar ko sewischki daudj semneeki jau irr nomirruschi, un ar ko wehl taggad drihs katrā nammā weens woi wairak lauschu guft. No muhsu zeema eedsihwotajecem gan daschs ar scho flim-mibu apfirdsis, bet wehl ne weens ne nomirris. Sehrga eesahlahs ar to, ka us reis woi waigs woi kalls sah sahpeht, tad waigs uspampst breefmigi, un tad wissi kauli sah pa deenu un nahti. — Daschs no teem zilwekem, pee fur-reem sehrga tā eesahlahs, gan wehl atspirgt; bet no teem, furreem sahpes pa-preeksch inettahs woi muggurā, woi zittas, retti weens tohp isglahbts; teem jau pehz dirwahm lihds aston deenahm nahwe irr klah. Bet lihama schi flimmiba-naw. Es pats lihds schim — flawehts Deews! — wehl ar ween bijis wes-fels, un tas mau arri sewischki flubbinaja, mannu darbu strahdaht ar preeku. Bet manna mihta seewa pa teem pagahjuscheem karsteem waffaras mehnescheem November, Dezember un Januar gauschi kahwusees ar gruhtu azu-flimmibu, kas pa scho sausu gads kahrtu tē wisswairak mehds plohsitees. Tomehr tag-gad winna lihds ar muhsu mihtu behrnu pee labbas wesselibas. — Un kad mums nu arri ja-stahsta pahr tahm ahrigahm buhschanahm, tad ja-sakka, ka pa scho laifu tā patt muhsu basniza, kà arri muhsu mahja un zittas ehkas tiffe islahpitas; arri daschu zittu waijadfigu un derrigu lectu sagahdaja, bet zeema eedshwotaji arween bija gattawi, rohkas darbus bes malfas usnemtees, un tā

muhfu Wahzsemmes beedribai, kas të deenas-widdus Uhfrika tahs kistigas basnizas usbuuwe un tohs mahzitajus suhta, iknogadda labba teesa naudas irr pataupita. — Bet preeksch sawu dahrsu un sawas mahjas eekschpuffi mums daschs tehriusch bijis, tà, ka mums daudsreis knappal' bija jadsihwo, ne kà eerraddinajuschees; un tahdòs laikòs ihpafchigi tahs daschadas derrigas dahwanas muhs tohti eepreezinaja un mums palihdseja, fo mannas seewas rabbi un tee mihli draugi mums is Wahzsemmes atsuttija, un par kurrachm mehse teem mihligem dewejeem firsnigi pateizam. Lihds scheijen tas Kungs palihdsejis; winsch arri wehl us preekschu palihdsehs. Winna smehtajs wahròs lai flawehts muhschigi! Amen.

Jauns Robinsohns jeb Anzs Krushin is Rihges.

Astota nobatta.

Frizs waizaja tehwn: Kas tad tas irr: juhvas pluhšana un frischana? Lotte. Ak, woi to wehl ne sinni? Tas irr, kad uhdens pluhst un atkal nokriht. —

Frizs. Kahds uhdens?

Lotte. Nu! juhvas-uhdens.

Draugs Reins. Frizziht, lai taws brahlis Jahns tew to iestahsta; tas tew to skaidraki pasazzihse.

Jahns. Woi es? — Nu, luhkosim! — Redsi, kad uhdens tà peepluhst, ka pahr juhremallu eet, tad to sauz juhvas-pluhšanu, un kad tas atkal behg, tà ka mallas paleef sausas, tad to sauz juhvas-frischanu.

Tehws. Nu man wehl ja-salka, Frizziht, ka schi pluhšana un frischana muhsu juhva pee Rihgas tik dauds naw mannama, bet jo wairak eeksch tahm leelafahm juhrahm. Uhdens tur pahr deenu un nakti diwi reis zeltahs un diwi reis atkal nokriht. Eeksch feschahm stundahm, un druzin pahrak tas peepluhst, un schis irr pluhšanas laiks; un tad atkal druzin wairak pahr feschahm stundahm isect, kamehr nokriht, un to nosauz par frischanas-laiku. — Woi nu prohti? —

Frizs. Prohtu gan. Bet no ka nahk, ka juhva weenumehr tà peepluhst?

Kahrts. Es sinnu. Tas nahk no mehnefs; schi to uhdeni uswelk, ka tam buhs zeltees.

Rikkels. Ak! zik daudsreis to jau effam dsirdejuschis! Lai tehws labbak tahlak' stahsta!

Tehws. Zittà laikà, Frizziht, tewim wairak no ta fazzischi. — Krushinsch tohti preezajahs, ka winsch fo bij atraddis, ar fo badda-mohkàs warreja glahbtees, lai arri mas ween bija. Winsch gan pee teem austereem ihsteni ne warreja pa-ehst; tomehr winnam jau peetikkahs, ka tal kas bija, fo ehst. — Nu wianam wiffwairak ruhpeja, fur weetu dabbutu, ka no mescha-zilwekeem un

*Druck. 1844
Lautsch. 1844
P. 42 - 44.*

swehreem warretu glahbtees. Za weeta, kur par nakti bij gullejis, tif slihta bij bijusi, ka winnam jau bail palikke, kad us to tif dohmaja ween, ka winnam arr' ns preekschu ta patt waijadsetu gulleht.

Kahrts. Gan sinnu, ko es buhtu darrijis.

Zehws. Nu, ko tad? — Pastahsi!

Kahrts. Nu, es papreekschu ehku buhtu ustaisjis, ar tif beesahm seesahm (beesumu tur klahr ar rohkahm rahdija) un ar beesahm dselsu durwim. Tad wissapfahrt grahwi buhtu razzis, un labbu galdu pah; un to ik wakkaros buhtu nonehmis. Lai tad nahk mescha zilweki, kamehr guttu; ko man warrehs darriht? —

Zehws. Rabbi gan effi isdohmajis! Esahde, ka tu klahr ne effi bijis; tu nabagam Kruhfinam it labbu padohmu buhtu warrejis doht! — Bet — woi dsirdi — woi tu jau ihsti effi noskattijees, ko buhmanni un muhrneeki darra, kad ehku ustaisa?

Kahrts. Esnu gan! jau daudsreis! Muhrneeks papreekschu kalkus sa-taisa, similtis peejaudams. Tad winsch afminu us afminu saleek, un kalkus starpâ mett, kihlus arr' eedsenn, ka wiss labbi un zeeti stahw. Tad buhmanni nahk, un balkus ar saweem zirweem aptesch, un kante un aplakke. Tad winni tohs us muhri uswilluschki, labbi glihschi salaisch, un ar tappahm sazeetina. Tad spahres uswelk ar wirwehm, un kohpâ laisch un kahrtas peesitt ar tappahm, ka warr junt. Tad atkal —

Zehws. Gan redsu, ka labbi wehrâ effi nehmis, kas ja-darra, kad ehku gribb ustaisiht. Bet muhrneekam ta patt kalku; kelles, keegelu un afminu waijaga; buhmanneem atkal waijaga zirwu, sahgu, swahrsstu un ahmera. Kur tu tad wissas schahs leetas buhtu nehmis, kad tu Kruhfinâ weeta buhtu bijis?

Kahrts. Kur nehmis? — Reds', ko ne sinnu!

Zehws. Kruhfsinsch ta pat arr' ne sinnaja; un tapeh; winnam gan prahâ ne warreja nahkt, ka ehku ustaisitu. Winnam ne bij naw ne kahdi rihki, bet tikkai diwi rohkas, un ar tahm ween t a h d a s ehkas ne warr ustaisiht, ka mums irr.

Mikkels. Nu, tad winsch buhdu tak buhtu warrejis taifitees no sarreem, ko no kohkeem warreja laust!

Zehws. Woi winsch tad lappu-buhdâ no tschuhskahm, no wilkeem un ziteem plehsigeem swehreem buhtu warrejis glahbtees?

Jahns. Wai Deewin! — Ak nabgaga Kruhfsinsch! kur nu palikfi?

Mikkels. Woi tad ne warreja schaut?

Zehws. Kaut plintes, biss' sahlu un lohdu buhtu bijis! Bet tam nabadsinam ne bij ne kas, ka jau sinnam, ne kas, gluschki ne kas, ka abbas roh-zinas ween.

(Sittas nodassas us preekschu.)

†††n.

Lihfs 30. Mai pee Rihges irr atnahfuschki 316 fuggi un aiebraufuschki 157.

Beihw drikkht. No Widssemes General-gubbernementes pusses: J. Newerow.